

.....

Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en enkele andere wetten met het oog op verbetering van de uitvoerbaarheid van toeslagen (Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen)

NOTA VAN WIJZIGING

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel II wordt een artikel ingevoegd, luidende:

ARTIKEL IIA

In de Wet kinderopvang worden aan in artikel 1.6 tweede volgende leden toegevoegd, luidende:

10. Een ouder als bedoeld in het eerste en tweede lid, met een partner, heeft voor een berekeningsjaar aanspraak op een kinderopvangtoeslag, indien de partner in Nederland, een andere lidstaat of Zwitserland woont en voor langer dan een jaar een vrijheidsbenemende straf of maatregel ondergaat.

11. Een ouder die langer dan een jaar in Nederland een vrijheidsbenemende straf of maatregel ondergaat, heeft voor een berekeningsjaar aanspraak op een kinderopvangtoeslag, indien de ouder een partner heeft die in Nederland, een andere lidstaat of Zwitserland woont, en

a. in Nederland of op het continentaal plat, in een andere lidstaat of in Zwitserland, tegenwoordige arbeid verricht waaruit inkomen uit werk en woning in de zin van de Wet Inkomstenbelasting 2001 wordt genoten;

b. een uitkering ontvangt als bedoeld in het eerste lid, onder c, e, h of i, en gebruik maakt van een in één van die onderdelen bedoelde voorziening gericht op arbeidsinschakeling of een daarmee vergelijkbare uitkering respectievelijk voorziening, vastgesteld krachtens de wetgeving van een andere lidstaat of Zwitserland; of

c. een persoon is als bedoeld in het eerste lid, onder b, f, g, j, k of l.

B

Aan artikel IV worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:

M. Aan **artikel 49**, zesde lid, wordt een zin toegevoegd, luidende: De tweede zin is van overeenkomstige toepassing op de kosten van invordering voor zover betaald of verrekend met dien verstande dat het herzien van die kosten geschiedt voor zover zij onverschuldigd zijn.

N. Na **artikel 49** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 49bis. Herziening beschikking rente bij te late betaling

1. Indien een beschikking tot vaststelling of tot terugvordering heeft geleid tot onbillijkheden van overwegende aard als bedoeld in artikel 49, eerste lid, en die beschikking door de Belastingdienst/Toeslagen wordt herzien om de onevenredigheid van de nadelige gevolgen van die beschikking voor de belanghebbende weg te nemen overeenkomstig artikel 49, derde lid, wordt een daarmee samenhangende rente als bedoeld in artikel 29 gelijktijdig naar evenredigheid herzien.

Met opmerkingen []: We gebruiken normaliter arabische cijfers, maar dit mag ook

Met opmerkingen []: Tbv de consistentie (hoewel ook de andere formulering mag)

Met opmerkingen []: NB Deze nummering spoort niet met de huidige tekst.

Met opmerkingen []: Sluit aan op wijziging in de Wet kinderopvang die eerder in werking treedt/moet treden.

Met opmerkingen []: m.i. zou ook de verhouding met het derde lid in de tekst tot uitdrukking moeten worden gebracht.

Ik had ook nog wel een paar andere opmerkingen bij deze tekst, maar ik zie dat deze tekst grotendeels overeenkomt met de consultatieversie van een verderop genoemde verzamelwet en ben daarom maar gestopt.

Met opmerkingen []: Dit wijkt af van art 1.6, lid 3, onder a. Als hetzelfde is bedoeld in beide bepalingen zou ik dat wel in de toelichting verduidelijken.

Waarom is trouwens niet gewoon het derde lid van overeenkomstige toepassing verklaard voor de situatie van detentie vd ouder? Zit dat in het verschil in onderdeel a en in onderdeel c (al begrijp ik het in onderdeel c opgenomen onderdeel b niet echt)

Met opmerkingen []: Artikel 1.6 lid 3 onder a wordt op gelijke wijze aangepast in de Verzamelwet Kinderopvang (die eerder in werking treedt).

Met opmerkingen []: NB is 1 woord, maar ik zie dat de Wet kinderopvang dit als 2 woorden doet; ik heb dergelijke opmerkingen daarom verder maar gelaten

Met opmerkingen []: Onderdeel b: Kan dat als de ouder > 1 jaar gedetineerd is (dan geniet die ouder toch geen winst uit onderneming en voldoet hij niet ah urencriterium)?

Met opmerkingen []: Deze eis slaat op de niet-gedeteneerde partner van de ouder/aanvrager. M.i. zou dit dus geen probleem zijn.

Met opmerkingen []: Is deze zinsnede nodig?

Met opmerkingen []: Deze zinsnede komt overeen met de hardheidsregeling en geeft beter de link met de hersteloperatie aan.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing ingeval een beschikking tot herziening van een voorschot heeft geleid tot onbillijkheden van overwegende aard als bedoeld in artikel 49, eerste lid, en de onevenredigheid van de nadelige gevolgen van die beschikking voor de belanghebbende wordt weggenomen door bij de beschikking tot toekenning van de tegemoetkoming het recht op kinderopvangtoeslag vast te stellen naar rato van het bedrag aan kosten van kinderopvang waarvan aannemelijk is dat het tijdig is betaald.

C

In artikel VI, onderdeel b, wordt "artikel IV, onderdelen B en K" vervangen door "artikel IIA en artikel IV, onderdelen B en K" en wordt "treedt" vervangen door "treden".

TOELICHTING

1. Algemeen

Sinds de invoering van het uniforme partnerbegrip voor de inkomstenbelasting en de inkomensafhankelijke regelingen wordt partnerschap zoveel mogelijk op basis van objectieve criteria vastgesteld. De afgelopen jaren is naar voren gekomen dat voor bepaalde groepen partners met een minderjarig kind het toeslagpartnerschap financieel erg nadelig kan uitvallen. Dit kan ongelukkige consequenties met zich brengen. Sociaal Werk Nederland heeft in een rapport voor deze problematiek aandacht gevraagd.¹ Ook de Nationale ombudsman heeft dit signaleerd.² Een van de situaties die is gesignaleerd is de situatie waarin één van de partners voor langere tijd in de gevangenis verblijft. De achterblijvende ouder verliest namelijk hierdoor het recht op een kinderopvangtoeslag omdat de partner geen arbeid verricht en daarom wettelijk wordt verondersteld voor het kind te kunnen zorgen. De ouder die gedetineerd is, is daar echter niet toe in staat. Dit heeft tot gevolg dat de achterblijvende ouder mogelijk in de problemen komt als hij of zij wil blijven werken, omdat er geen aanspraak kan worden gemaakt op een kinderopvangtoeslag. Zonder kinderopvangtoeslag is de kinderopvang vaak te duur. Voorkomen moet worden dat de achterblijvende ouder om die reden stopt met werken om voor de kinderen te gaan zorgen. Hiermee wordt het doel van de Wet kinderopvang, dat ouders arbeid kunnen combineren met de zorg voor hun kinderen, niet voldoende bereikt. Om de ongelukkige consequenties weg te nemen, heeft het kabinet in deze nota van wijziging een aanvullende wetswijziging opgenomen. Dit is ook in lijn met mede gelet op de in de samenleving en de in de Tweede Kamer breed gedeelde opvatting dat in het toeslagensysteem onvoldoende rekening wordt gehouden met de menselijke maat.

Met de Wet hardheidsaanpassing Awir zijn in de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) aanpassingen gedaan om meer ruimte te creëren voor een verzachting van de hardheden van het stelsel en verschillende maatregelen ingevoerd om recht te kunnen doen aan getroffen ouders. Die wet en de daarbij behorende hersteloperatie zien op een traject om ouders en belanghebbenden die getroffen zijn door een onredelijk harde uitwerking van het toeslagensysteem zoveel mogelijk tegemoet te komen. Bij de uitvoering van deze hersteloperatie komen twee zaken naar voren die verankering in wetgeving behoeven en daarmee mede aanleiding vormen voor deze nota van wijziging. De met deze nota van wijziging op dit punt aanvullend in het wetsvoorstel op te nemen wijzigingen van de Awir betreffen twee onderdelen. Het eerste onderdeel

Met opmerkingen NB m.i. ook nog toe te lichten waarom ook de gedetineerde zelf recht op toeslag krijgt

Met opmerkingen Zie de toelichting op Ar 4.49

Met opmerkingen Het blijft de voorkeur houden om (vol)zinnen te gebruiken

¹ Rapport "Toeslagpartners tegen wil en dank. Financiële stress door te strakke regels van de Belastingdienst" van 1 april 2019.
² Brief van de Nationale ombudsman aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 7 februari 2020, kenmerk 201910874.

betreft een aanpassing van de hardheidsregeling met betrekking tot de herziening en vergoeding van kosten van invordering. Het tweede onderdeel ziet op de mogelijkheid om betaalde of verrekenende rente wegens te late betaling te herzien en te vergoeden in het kader van de hersteloperatie.

1.1 Uitzondering arbeidseis

De in deze nota van wijziging opgenomen voorgestelde aanpassing voor de Wet kinderopvang (Wko) komt erop neer dat voor de louter wiens partner langer dan een jaar een vrijheidsbenemende straf of maatregel ondergaat een uitzondering wordt gemaakt op de eis dat de partner arbeid verricht of een ander traject volgt dat recht geeft op een kinderopvangtoeslag. De grens van een jaar sluit aan bij de reeds bestaande uitzondering voor de huurtoeslag, waarbij een gedetineerde partner of medebewoner buiten aanmerking wordt gelaten als deze langer dan een jaar gedetineerd is.³ Deze voorgestelde aanpassing, om een uitzondering te maken op de arbeidseis, sluit aan bij de uitzondering die is voorgesteld in het wetsvoorstel Verzamelwet kinderopvang voor een ouder met een partner, in geval deze beiden die een permanente indicatie hebben op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz).⁴ Ouders met een permanente Wlz-indicatie hebben blijvend 24 uur per dag zorg in nabijheid nodig of staan 24 uur per dag onder permanent toezicht. Dat maakt dat ook voor hen de combinatie van arbeid en zorg lastig is, aangezien één van de partners zelf voortdurend zorg nodig heeft en daardoor niet in staat is om te werken of voor zijn of haar kinderen te zorgen.

1.2 Kosten van invordering

Artikel 49 Awir betreft De zogenoemde hardheidsregeling die met de Wet hardheidsaanpassing Awir in werking is getreden. De hardheidsregeling is een van de wettelijke maatregelen waarop de hersteloperatie is gestoeld en betreft een regeling die materieel ziet op onherroepelijk vaststaande beschikkingen ten aanzien waarvan herziening niet meer mogelijk is omdat de vijfjaarstermijn⁵ is verstreken. Het beoogt een regeling te bieden voor schrijnende gevallen die buiten het nieuwe herzieningen- en invorderingsbeleid vallen door voor die gevallen een hardheidstegemoetkoming toe te kunnen kennen.

Met deze eerste aanvullende wijziging van het wetsvoorstel wordt voorgesteld de hardheidsregeling aan te passen. Op grond van de huidige vormgeving van de hardheidsregeling wordt over een berekeningsjaar betaalde of verrekenende rente als bedoeld in artikel 29 Awir bij het vaststellen van de hardheidstegemoetkoming naar evenredigheid herzien. In het verlengde hiervan is het kabinet van oordeel dat eenzelfde soort herziening van kosten van invordering gerechtvaardigd is. De aanleiding van deze kosten van invordering betreffen onbillijkheden die zodanig zijn dat het overduidelijk is dat het onredelijk is om deze voor rekening van de ouders en belanghebbenden te laten. Deze kosten houden verband met een terugvordering die in het kader van de hersteloperatie geheel of gedeeltelijk onredelijk, onbillijk en onevenredig wordt geacht. Hierdoor zijn ook die kosten van invordering geheel of gedeeltelijk onredelijk, onbillijk en onevenredig geworden. Om deze reden vindt het kabinet dat het ook voor betaalde of verrekenende kosten van invordering het mogelijk dient te zijn dat om deze te kunnen worden herzien en vervolgens worden te vergoeden.

Met opmerkingen Zie eerdere opmerking over de andere partner

Met opmerkingen Het liep anders niet met "hebben"

Met opmerkingen NB in het algemeen deel wordt in beginsel niet naar specifieke artikelen verwezen

Met opmerkingen Zie echter eerdere opmerking; geldt hierna nog een paar keer

Met opmerkingen Zijn ouders geen belanghebbenden?

³ Deze uitzondering is geregeld in artikel 2 van het Besluit op de huurtoeslag.

⁴ Deze reeds voorgestelde uitzondering is onderdeel van het op 1 december 2019 in consultatie gebrachte wetsvoorstel Verzamelwet kinderopvang.

⁵ Artikel 21a Awir in samenhang met artikel 5a, aanhef en onderdeel a, van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen maakt dat herziening niet mogelijk is als vijf jaar of meer is verstreken na de laatste dag van het berekeningsjaar waarop de tegemoetkoming betrekking heeft.

1.3 Herziening beschikking rente bij te late betaling

Met de nota van wijziging wordt tevens een nieuw wetsartikel voorgesteld om een herziening van rente bij te late betaling tot vijf jaar geleden en vervolgens vergoeding van die betaalde of verrekende rente wegens te late betaling mogelijk te maken. Het kabinet is van oordeel dat in het kader van de hersteloperatie een herziening en vervolgens vergoeding van betaalde of verrekende rente wegens te late betaling gerechtvaardigd is. Deze in het verleden betaalde of verrekende rente houdt immers verband met een terugvordering die in het kader van de hersteloperatie geheel of gedeeltelijk onredelijk, onbillijk en onevenredig wordt geacht. Hierdoor is ook die betaalde of verrekende rente geheel of gedeeltelijk onredelijk, onbillijk en onevenredig geworden. Via de hardheidsregeling bij beschikkingen ouder dan vijs jaar is reeds geregeld dat over een berekeningsjaar betaalde of verrekende rente als bedoeld in artikel 29 Awir bij het vaststellen van de hardheidstegemoetkoming naar evenredigheid wordt herzien. Het kabinet wenst geen onderscheid te maken tussen ouders met beschikkingen tot vijf jaar geleden en ouders met beschikkingen ouder dan vijf jaar.

1.4 Precedentwerking

Het kabinet beoogt met de verschillende wettelijke grondslagen voor de vergoeding van rente en kosten van invordering die met deze nota van wijziging worden voorgesteld mede precedentwerking te voorkomen. Naar het oordeel van het kabinet zijn het unieke en uitzonderlijke traject van de hersteloperatie en de uitzonderlijke omstandigheden waarvan de hersteloperatie het gevolg is een meer dan voldoende objectieve en redelijke rechtvaardiging om alleen in de omschreven gevallen en alleen ten behoeve van de betreffende groep ouders en belanghebbende betaalde of verrekende rente als bedoeld in artikel 29 Awir naar evenredigheid te herzien en onverschuldigde kosten van invordering te herzien als onderdeel van de hardheidsregeling. De voorgestelde wijzigingen sluiten aan en worden nodig geacht bij dit unieke en uitzonderlijke traject van de hersteloperatie. Het is daarnaast van belang om deze uitzonderlijke regelingen, in het licht van het legaliteitsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel, vorm te geven via een wet in formele zin.

Budgettaire gevolgen

De maatregel die ziet op de uitzondering op de arbeidseis heeft structureel -2 mln euro aan budgettaire gevolgen. De budgettaire gevolgen ten aanzien van de maatregelen die zien op de kosten van invordering en de herziening beschikking rente bij te late betaling, worden gedekt binnen de hersteloperatie.

Gevolgen voor burgers en bedrijfsleven

De in deze nota van wijziging opgenomen wijziging van het wetsvoorstel heeft zeer beperkt effect op de dienaangaande eerder in kaart gebrachte administratieve lasten voor burgers. Het zal namelijk niet vaak voorkomen dat een partner langer dan een jaar in detentie zal zitten en zal een verzoek voor een uitzondering op de arbeidseis zal daarom niet vaak gedaan worden. Voor wat betreft de andere maatregelen gaat op dat deze maatregelen binnen de hersteloperatie ondervangen worden.

Uitvoeringskosten Belastingdienst

Voor de in deze nota van wijziging opgenomen voorstellen geldt dat de uitvoeringskosten van de maatregel die ziet op de uitzondering op de arbeidseis in 2021 eenmalig 200.000 euro zijn. De uitvoeringskosten ten aanzien van de

Met opmerkingen [] 'te late betaling tot vijf jaar geleden' is niet duidelijk, ik zou duidelijker opschrijven welke beschikkingen het hier betreft ten aanzien waarvan te late betaling heeft plaatsgevonden

Met opmerkingen [] Zie eerdere vraag

Met opmerkingen [] zie eerdere opmerkingen (in een mail aan [] over deze teksten

Met opmerkingen [] k ben tot hier gekomen

Met opmerkingen [] volgens mij is niet gebruikelijk om dit zo op te schrijven, maar zeggen we dan "heeft een structurele budgettaire derving van 2 miljoen euro" oid (of: leidt structureel tot 2 miljoen minder opbrengsten)

Met opmerkingen [] maar hoe groot zijn ze dan?

Met opmerkingen [] Dit is wel heel absoluut gesteld. Het gaat neem ik aan om de verhouding tot het totaal aantal aanvragen vd toeslag

Met opmerkingen [] Evt van maken: relatief weinig?

Met opmerkingen [] Wat wordt hiermee bedoeld?

maatregelen die zien op de kosten van invordering en de herziening beschikking rente bij te late betaling, worden gedekt binnen de hersteloperatie.

II. Onderdeelsgewijs

Onderdeel A:

Artikel IIA (artikel 1.6 van de Wet kinderopvang)

Via het voorgestelde nieuwe tiende en elfde lid van artikel 1.6 van de Wko wordt een uitzondering opgenomen voor de achterblijvende ouder met een partner die in Nederland, een andere lidstaat of Zwitserland woont en voor langer dan een jaar een vrijheidsbenemende straf of maatregel ondergaat, dan wel een ouder die in Nederland een vrijheidsbenemende straf of maatregel ondergaat en de partner in Nederland, een andere lidstaat of Zwitserland woont en werkt of een traject volgt dat recht geeft op een kinderopvangtoeslag. De gedetineerde ouder of partner wordt uitgezonderd van de arbeidseis van het huidige derde lid van artikel 1.6 Wko. De uitzondering geldt alleen voor de periode van de detentie. De uitzondering eindigt dan ook als de detentie eindigt.

De gegevens over detentie zijn gevoelige persoonsgegevens. De Belastingdienst/Toeslagen dient hier echter wel over te beschikken om de aanvraag van de ouder te kunnen beoordelen. In het kader van bestaande toeslagregelingen ontvangt de Belastingdienst reeds gegevens over detentie. Deze kunnen ook worden gebruikt voor de vaststelling en handhaving van het onderhavige voorstel uitbreiding. De Belastingdienst/Toeslagen controleert periodiek op de status van de gedetineerde partner of ouder, om te signaleren of die nog gedetineerd is. Dit om (hoge) terugvorderingen te voorkomen als de situatie van het gezin is gewijzigd.

Onderdeel B

Artikel IV, onderdeel M (artikel 49 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)

Door middel van de voorgestelde uitbreiding van het zesde lid van artikel 49 Awir zullen bij het vaststellen van de hardheidstegemoetkoming de kosten van invordering voor zover betaald of verrekend worden herzien voor zover zij onverschuldigd zijn. Onder kosten van invordering worden de kosten van aanmaning, dwangbevel en overige kosten van invordering verstaan.⁶ Bij het vaststellen van de hardheidstegemoetkoming (her)berekent de Belastingdienst/Toeslagen het onverschuldigde deel aan kosten van invordering in verhouding tot hetgeen zou worden uitbetaald of verrekend bij herziening van een beschikking tot vaststelling of tot terugvordering indien de termijnen waarbinnen herziening mogelijk is niet zouden gelden. Deze berekening geschiedt overeenkomstig de Kostenwet invordering rijksbelasting. Het onverschuldigde deel van de betaalde of verrekende kosten van invordering wordt na herziening aan de belanghebbende vergoed als onderdeel van de hardheidstegemoetkoming.

⁶ Artikel 34, tweede lid, Awir.

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Cursief

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Cursief

Met opmerkingen [] Zie vraag bij wettekst over nummering

Met opmerkingen [] Wel heel beknopt, sluit dit nu aan bij de voorwaarden voor de partner van lid 3 (en is onderdeel b waarnaar wordt verwezen een vergissing (zie mijn opm bij de wettekst)?

Met opmerkingen [] Derde lid ziet alleen op arbeidseis voor de partner, maar de zin gaat ook over de (arbeidseis voor de) ouder

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Cursief

Artikel IV, onderdeel N (artikel 49bis van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Cursief

De tweede voorgestelde aanpassing van de Awir betreft de mogelijkheid om beschikkingen inzake betaalde of verrekenende rente bij te late betaling van een terugvordering als bedoeld in artikel 29 Awir in het kader van de hersteloperatie te herzien. Met het voorgestelde artikel 49bis, eerste lid, Awir wordt een wettelijke grondslag gecreëerd op grond waarvan een beschikking inzake betaalde of verrekenende rente als bedoeld in artikel 29 Awir naar evenredigheid wordt herzien indien een samenhangende beschikking tot vaststelling of terugvordering in het kader van de hersteloperatie wordt herzien binnen 5 jaar na afloop van het berekeningsjaar. Eenzelfde herziening van een beschikking inzake betaalde of verrekenende rente als bedoeld in artikel 29 Awir wordt op grond van het voorgestelde artikel 49bis, tweede lid, Awir mogelijk ingeval de onevenredige nadelige gevolgen van een beschikking tot herziening van een voorschot in het kader van de hersteloperatie worden en weggenomen door middel van het vaststellen van de beschikking tot toekenning van de tegemoetkoming.

Met opmerkingen Het gaat toch om het naar rato vd betaalde kosten vaststellen van de beschikking, toelichting lijkt niet te zijn geschreven bij die wettekst

Onderdeel C

Artikel VI (inwerkingtreding)

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Cursief

Met het oog op de uitvoerbaarheid door de Belastingdienst/Toeslagen en de inpassing van de voorgestelde wijzigingen in de bestaande systemen van de Belastingdienst/Toeslagen treedt artikel IIA in werking per 1 januari 2022.

De Staatssecretaris van Financiën,

A.C. van Huffelen